

EN FÆRLIG FORTÆLLING
Sankt Lucius og havtrolden

EN FARLIG FORTÆLLING

Sankt Lucius og havtrollden

Her kan du læse om, hvordan Roskilde Domkirke fik en hovedskal fra en pave, om den farlige tur hjem fra Rom med hovedskallen, om mødet med et havuhyre, og om hvordan havuhyret blev overvundet.

Den der lyser

For cirka 1.800 år siden levede der i Rom en pave, som hed Lucius. Lucius betyder ”den der lyser”. Han blev halshugget, fordi han var kristen, det var nemlig forbudt at være kristen dengang. Derfor blev Lucius begravet et hemmeligt sted, og fordi han døde for sin tro, blev Lucius anset for at være en hellig mand, en helgen, og han blev derefter kaldt ”Sankt Lucius”.

Knoglerne flyttes

Så gik der cirka 600 år. Nu kunne man være kristen, uden at der skete noget, og pave Lucius’ knogler blev sammen med knoglerne fra andre paver flyttet til en kirke inde i Rom, der hedder Santa Cecilia.

Roskilde vil have en skytshelgen. Så gik der 300 år mere. Nu mente man i Roskilde, at domkirken skulle have en skytshelgen. Det ville gøre domkirken mere berømt. En skytshelgen er en, man kan bede til om hjælp og beskyttelse. Som bevis på at en kirke har en skytshelgen, skal den have noget, der har tilhørt en hellig mand eller hellig kvinde. Det allerbedste at have fra en helgen, er et stykke knogle eller en dråbe blod. Noget der har tilhørt en helgen, eller en rest fra helgenens krop, kaldes for et relikvium.

Rejsen til Rom

Når en kirke skulle have en skytshelgen, var det paven, der skulle godkende det, og paven bor jo i Rom. Derfor sendte man fra Roskilde to kanniker til Rom. En kannik er en slags præst. De to kanniker rejste længe, for dengang var der ikke fly, tog eller biler. De måtte gå, de måtte sejle, de måtte ride, og de måtte igen gå og gå og gå.

Drømmen

Så nåede de endelig til Rom. Her blev de modtaget, som var de fornemme mænd. Om natten havde den ene kannik en særlig drøm. I drømmen viste Sankt Lucius sig for ham og sagde: ”Det er mig, der skal være skytshelgen for domkirken. Det vil jeg være i al evighed, til tidernes ende, og I skal tage min hovedskal med hjem til Roskilde.”

Hovedskallen

Næste dag blev de to kanniker ført hen til kirken Santa Cecilia. Her skulle de vælge et relikvium. Der var mange relikvier. Men de fik straks øje på en hovedskal, et kranium, der lyste som solen. Så stærkt var lyset, at de næsten blev blændet af det. Det var Sankt Lucius’ kranium. Husker du, hvad Lucius betyder? Da vidste de to kanniker, at det var det kranium, de skulle have med hjem. Sankt Lucius skulle være Roskilde Domkirkes skytshelgen, og hans kranium ville blive det fineste, det mest kostbare relikvium, som domkirken ville eje.

Hjemrejsen

Så begyndte hjemrejsen. Igen skulle de to kanniker gå, de skulle ride, de skulle igen gå og gå og gå, og til sidst skulle de sejle for at nå til Sjælland. Det var en lang sejl tur, men alt gik godt. Havet var roligt, der var ingen bølger, og de to kanniker var glade, for nu var de snart hjemme.

Stormen

Men lige pludselig blev himlen mørk. En storm rasede, bølgerne piskede, og skibet var ved at gå ned. Alle på skibet blev dødsens bange, for alle vidste, at det var det grusomme havuhyre, der nu skulle have sin pris. Prisen var et menneske. Et menneske skulle kastes ud i havet til havuhyret, der ville æde det. Først når havuhyret havde fået et menneske, ville stormen lægge sig, og de andre på skibet kunne blive frelst. Men hvem skulle ofres? Hvem skulle kastes i havet?

Hvem skal ofres?

Ingen ville, så man måtte trække lod. Loddet faldt på den kannik, der bar på Sankt Lucius' hovedskal. Først blev han rigtig ked af det, men så vidste han, hvad han ville gøre. Sankt Lucius var jo en skytshelgen, så kannik-en bad til ham om hjælp. Bagefter kom han Sankt Lucius' kranium i en krukke med vand og skyllede det tre gange. Så tog han vandet og kastede det ud i havet, mens han igen bad til Sankt Lucius.

Brølet

Så snart vandet ramte havet, holdt det op med at storme, og bølgerne lagde sig. Kannik-en sprang ud fra skibet, ned i vandet. Men hvad var det? Han kunne gå på vandet, som om han gik på den bare jord. Han gik sig en lang tur uden at der skete ham noget, og så vendte han tilbage til skibet. Idet han kom op på skibet, hørte man havuhyret brøle: "Hvorfor brænder du mig med ild og jager mig væk fra min bolig? Hvorfor driver du mig med dit stærke lys ud i det sorteste mørke?" Straks svarede Sankt Lucius: "Bliv borte for altid, dit djævelske uhyre." Med et rædsomt brølforsvandt havuhyret i bølgerne, og ingen har set det siden.

Relikviet

Alle på skibet var nu glade og lettede. Rejsen mod Sjælland kunne fortsætte. Da de to kanniker nåede Roskilde, tog man Sankt Lucius' kranium og pakkede det ud. Det blev pyntet med guld og ædelstene og lagt i et kostbart skrin. I mange hundrede år stod det på højalteret i Roskilde Domkirke, den fineste plads i kirken. Hver gang krig eller pest truede kirken eller byen, tog man relikviet frem og bar det i procession gennem kirken og byen, så Sankt Lucius kunne beskytte dem.

EN FARLIG FORTÆLLING

Sankt Lucius og havtrollden

Hvor er kraniet nu?

På et tidspunkt skiftede man tro i Danmark. Det var i 1536. Nu var man ikke længere katolikker, men protestanter, og skytshelgener betød ikke noget i den nye tro. Kongen, Christian den 3., fik det kostbare skrin, mens kraniet blev gemt væk. I 1665 ville en anden konge, Frederik den 3., gerne have Sant Lucius' hovedskal. Han havde et slags museum, hvor han opbevarede hovedskallen. Det museum var kun for kongen, hans familie og venner. Senere kom der et museum, hvor alle kunne komme og se de fine ting, også Sankt Lucius' kranium.

**I dag findes kraniet i Sankt Ansgar kirke i København.
Sankt Ansgar kirke er en katolsk kirke.**

Hvad betyder "Lucius"?

Hvad er en skytshelgen?

Hvor rejste kannikerne hen?

Sankt betyder "hellig".
Kender du andre helgener?

Sæt streg under alle egennavne i teksten
(navne på personer, dyr og ting).

Psst!

Tegn din egen
havtroid lige her

